

Földrajz

A tantárgy versenyében az alább leírtakon túl az *1. pontban* foglaltakat is figyelembe kell venni. A verseny egy kategóriában és három fordulóban zajlik. A második fordulóba jutó versenyzőknek az első forduló után pályamunkát kell beadniuk az alábbiakban megadott témák közül egyet kiválasztva. A versenyzőnek a pályamunkát elektronikus formában (pdf file) – legkésőbb a megküldés határideje előtti munkanapon – kell átadniuk az iskola igazgatójának. A pályamunka **jeligés**.

A versenyző által választott jelige:

- maximum 8 karakterből álló, minden esetben betűvel kezdődő kifejezés,
- nem utalhat a versenyző személyére, iskolájára.

A pályamunka formai előírásai:

- A választott jeligének szerepelnie kell a dokumentumok címlapján.
- A jeligén kívül a pályamunka egyik összetevőjén sem szerepelhet olyan információ, amely a versenyzőre vagy a versenyző iskolájára utal.
- A pályamunkaként elkészült dolgozatot egy pdf fájlban kell tartalmaznia, amelynek a maximális mérete 500 MB lehet.
- A fájl nevének felépítése: a versenytárgy neve, a választott feladat sorszáma és a választott jelige az alábbi minta szerint: *foldrajz_feladat sorszáma_jelige.pdf*

A pályamunka beküldésének formai szabályai és módja

Az Oktatási Hivatalba csak azoknak a versenyzőknek a pályamunkáját kell felterjeszteni, akiknek az első fordulóbeli dolgozata elérte a versenybizottság által meghatározott pontszámot.

- Minden pályamunkához ki kell tölteni az *Adatlap pályamunkához* (5 sz. mellékletet) dokumentumot, amelyet egy kisméretű (C6-os) lezárt borítékban kell elhelyezni.
- A borítékon kizárólag a jelige szerepelhet.
- A versenyzőknek a pályamunkát tartalmazó elektronikus fájlt és a jeligés borítékot legkésőbb a megküldés határideje előtti munkanapon kell eljuttatniuk az iskola igazgatójához.
- Az iskola igazgatója a pályamunkákat (szükség esetén több) elektronikus adathordozóra (CD, DVD, pendrive) másolja.
- A pályamunkákat tartalmazó elektronikus adathordozó(ka)t a jeligés boríték(ok)kal együtt kell becsomagolni.
- A csomagoláson az iskola hosszú bélyegzőjén és a címzésen kívül a következőket kell feltüntetni: „*OKTV földrajz pályamunka/pályamunkák*”.
- A csomagot az Oktatási Hivatalba tértivevényes küldeményként (1363 Budapest, Pf. 84.) vagy hivatalosan megbízott kézbesítő közreműködésével **kell továbbítani 2024. január 26-áig.**

A pályamunka elkészítésének szabályai:

A pályamunka kizárólag a versenyző önálló munkája lehet. Amennyiben a versenybizottság ennek ellenkezőjét állapítja meg, a versenyzőt kizárja a verseny résztvevői közül. Nem adható be saját, korábbi versenyzési időszakban írt, vagy ezzel nagyrészt megegyező pályamunka.

- A pályamunka terjedelme, a kötelezően megadandó tartalomjegyzék és irodalomjegyzék, valamint az ábrák, a táblázatok, az esetleges mellékletek, hivatkozásjegyzék leszámításával, 10-15 A/4-es oldal lehet (12-es betűnagyság, 1,5-es sortávolság, 2,5cm margó). A munka teljes terjedelme legfeljebb 25 oldal lehet. A megadottnál kisebb vagy feleslegesen nagyobb terjedelmű pályamunkák esetében csökkentett pontszám jár.
- A versenyzők törekedjenek a megfelelő stílusra és helyesírásra, mert a versenybizottság ezt is figyelembe veszi az értékeléskor.
- A versenyzőknek önálló munkát kell végezniük. Fontos egyrészt a saját eredmények, következtetések, gondolatok jelentős súlya a pályamunkában, másrészt kerülni kell több bekezdés, több oldal átvételét más munkából (írott, internetes). Igyekezzenek a különböző szakirodalmi forrásokból származó információk szintetizálására (rövid összegzésére, vélemények ütköztetésére, különböző álláspontok bemutatására stb.).
- A pályamunka szövegében a más munkákból (nyomtatott formájú cikkekből, könyvekből, ill. interneten megjelent munkákból stb.) vett tények, gondolatok esetében a tudományos munkákban szokásos hivatkozási formát kötelező használni: szükséges a szövegközi (vagy lábjegyzetes) hivatkozás az adott forrásmunkára (szerző, év [pl. Kovács K. 2004], esetleg oldalszám, ahol fellelhető az információ), s a hivatkozott munkákat az irodalomjegyzékben (ABC-sorrendben) tételesen le kell írni (szerző, év, cím, kiadó, kiadás helye; ill. szerző, év, cím, folyóirat évfolyama, száma, oldalszám [oldaltól oldalig]). Egy munkából való szó szerinti idézéskor idézőjel használata és pontos oldalszám megadása is kötelező. A szövegközi (vagy lábjegyzetes) hivatkozások hiánya illetve a felhasznált forrásmunkákból összeállított irodalomjegyzék hiánya esetén a pályamunkát a versenybizottság nem értékeli.
- Szükséges a fejezeteket sorszámozni, a munkát oldalszámokkal ellátni. A pályamunkába illesztett ábrákat (térkép, kép, fotó stb., összefoglaló néven ábrák) és táblázatokat sorszámozni kell: 1. ábra, 2. ábra ...; 1. táblázat, 2. táblázat Emellett címmel kell ellátni, valamint a nem önálló készítésű, összeállítású ábrák, táblázatok esetében a forrást is fel kell tüntetni (pl. Forrás: KSH 1999). A szövegben az ábrák, táblázatok feldolgozásakor, elemzésekor szükséges ezekre hivatkozni. A forrásmegjelölések hiánya, illetve az irodalomjegyzékben az ábrák, táblázatok forrásai feltüntetésének hiánya esetén csökkentett pontszám jár.

A verseny anyaga

Első forduló

- Írásbeli (időtartam 240 perc, elérhető pontszám 200 pont).
 - Tesztkérdéseket tartalmazó feladatlap megoldása természetföldrajz és társadalomföldrajz témakörökből.A feladatok megoldásához semmilyen segédeszköz nem használható.

Második forduló

- Írásbeli (időtartam 240 perc, elérhető pontszám 200 pont).
 - A földrajzi kompetenciákat mérő feladatlap megoldása természetföldrajz és társadalomföldrajz témakörökből (például tesztkérdések, szövegelemzés, diagramelemzés, hibakutatás, kiegészítés, számítási feladat, rövid esszé írása, és aktuális természeti - társadalmi folyamatok elemzése, bemutatása egyéb, változatos feladattípusokban).

Egyes feladatok megoldásához az elmúlt időszak természet- és társadalomföldrajzi vonatkozású eseményeiről szóló hazai, külföldi hírek és hazai tudományos cikkek ismerete segítséget jelenthet.

Egyes feladatok megoldásához számológép, vonalzó és körző használata szükséges lehet, ezért ezek használata engedélyezett, de könyv, atlasz, térkép nem használható.
- Pályamunka (elérhető pontszám 100 pont)
 - A pályamunkák értékelése a következő szempontok szerint történik: tartalom (70 pont), illusztráció (20 pont), felhasznált irodalom (10 pont).
 - A pályamunkáknál a versenybizottság az önálló kutatást, tényfeltárást, elemzéseket, gondolatokat, saját készítésű ábrákat, képeket, egyes témáknál a terepbejárást, felmérést, interjúkészítést, illetve saját számításokat stb. kiemelten értékeli. A pályamunka esetében célszerű a logikus szerkezet, a bevezetésben a kutatási célok, kérdések világos megfogalmazása, valamint a munka végén egy rövid összegző zárófejezet.

A pályamunkák témái (a pályamunka címe a témacímtől eltérő is lehet):

1. 150 éves Budapest

Mutassa be a főváros valamely kiválasztott szegmensének (népesség, ipar, oktatás, közlekedés, város közigazgatása stb.) 150 éves alakulását, fejlődését, annak fontosabb jellemzőit (társadalmi, gazdasági, környezeti, közigazgatási tényezők). A kapcsolódó szakirodalmon túl célszerű adatok, történeti források önálló feldolgozása. Helyezzen külön hangsúlyt ezen évszázad folyamataira. Foglalkozhat a témára vonatkozó régebbi, illetve az aktuális várospolitikai stratégiákkal, esetleg az országos, ezen témában megjelent, fővárost érintő területfejlesztési célok feltárásával. Kitérhet külön, a választott téma esetében, a kerületek közötti különbségek elemzésére és/vagy a budapesti agglomeráció jellemzőire is, valamint a főváros szerepére az országban.

2. Tavak szerepe az emberek életében

Mutassa be példákon keresztül, hogy a különböző éghajlati területeken található tavak milyen lehetőségeket adnak a környékükön élő embereknek. Gyűjtse össze, hogy milyen környezetvédelmi problémák alakulhatnak ki emberi hatásra a tavak környezetében. Mutasson be részletesen egy konkrét problémát és ismertesse annak megoldását, illetve megoldási lehetőségeit.

3. Vonalas infrastruktúra létesítmények hatása környezetükre

Mutassa be a vonalas infrastruktúra létesítmények (utak, vasútvonalak, villanyvezetékek, csővezetékek) hatását a közvetlen környezetre. Ismertesse az egyes műszaki létesítmények sajátosságaiból adódó különbségeket, térjen ki a lakosságra, a közlekedésre, az élővilágra gyakorolt hatásaira. Gyűjtse össze a káros hatások kivédésének, enyhítésének lehetőségeit. Mutasson be részletesen egy konkrét

problémát és ismertesse annak megoldását, illetve megoldási lehetőségeit. Készítsen interjút ezzel kapcsolatban civil aktivistákkal, szakemberekkel.

4. A tanya mint hazánk sajátos településtípusa

Mutassa be a tanyát mint szórványtelepülést, a tanyák kialakulásának és fejlődésének történeti vonatkozásait. Térjen ki a tanyák típusaira, földrajzi előfordulásukra. Ismertesse szerepük változását a gazdasági életben, a tanyán élők életmódjában, helyzetében beállt változásokat. Mutassa be a különböző gazdasági tevékenységeket folytató tanyasi gazdálkodók életét konkrét példákon keresztül.

5. Geoparkok a földtudományi természeti értékek védelmében

A V4 országok UNESCO Geoparkjai 2023. májusában konferenciát rendeztek Selmecebányán. Az UNESCO minden év október 6-át a földtudományi sokszínűség világnapjává nyilvánította. Mutassa be, hogy milyen szerepet játszanak a Globális Geoparkok a földtudományi természeti értékek védelmében, megőrzésében, megismertetésében és bemutatásában; mennyiben vitte előbbre a V4-ek májusi konferenciája a közös célok megvalósulását; milyen további lehetőségek rejlenek az együttműködésben; hogyan lehetne a Világnapot minél érdekesebb tartalmakkal feltölteni.

Harmadik forduló (döntő)

- Szóbeli (elérhető pontszám *60 pont*)

Kérdések egyrészt a pályamunka tartalmával, a felhasznált irodalommal, az illusztrációkkal kapcsolatban, másrészt a pályamunka tágabb témaköréhez kapcsolódó, a közép- és emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek megfelelő témákból.

A verseny szervezése

Az első forduló időpontja: 2023. november 7. (kedd), 14 óra.

- A fordulót az iskolák bonyolítják le.
- A feladatlapokat a szaktanárok (szaktanári munkaközösségek) értékelik központi javítási-értékelési útmutató alapján.
- A feladatlapok közül csak azokat kell az Oktatási Hivatalba felterjeszteni, amelyek elérték a 150 pontot.
- A beküldött feladatlapok közül az általános részben foglaltaknak megfelelően a legjobbakat a versenybizottság felülvizsgálja, és az Oktatási Hivatal az OKTV adminisztrációs rendszerének segítségével (ADAFOR) **2023. november 29-éig** értesíti az érintett iskolákat az eredményekről. Ezek alapján csak azoknak a versenyzőknek a pályamunkáját kell az Oktatási Hivatalba felterjeszteni (kézbesíteni vagy tértivevényes küldeményként postára adni) **2024. január 26-áig**, akiknek a feladatlapja a felülvizítés után elérte a versenybizottság által meghatározott pontszámot. Az általános részben foglaltaknak megfelelően a határidő betartását a postabélyegző (kézbesítőkönyv) igazolja. A határidő után felterjesztett dolgozatokat és pályamunkákat az Oktatási Hivatal elbírálás nélkül visszajuttatja az iskoláknak.

A második forduló időpontja: 2024. január 9. (kedd), 10 óra.

- A fordulót az Oktatási Hivatal szervezi.

- A dolgozatokat a versenybizottság értékeli központi javítási-értékelési útmutató alapján.
- Az Oktatási Hivatal az OKTV adminisztrációs rendszerének segítségével (ADAFOR) **2024. február 7-éig** értesíti az érintett iskolákat a második forduló írásbeli részének eredményéről.
- A versenybizottság az első és második forduló feladatlapjainak és a pályamunkának az összesített pontszáma alapján – a lehetséges létszámhatáron belül szigorú szakmai szempontok szerint – választja ki a döntőbe jutó versenyzőket. Az összesített eredményről az Oktatási Hivatal az OKTV adminisztrációs rendszerének segítségével (ADAFOR) **2024. március 11-éig** értesíti az érintett iskolákat.

A harmadik forduló (döntő) időpontja: 2024. április 8. (hétfő).

- A döntőt az Oktatási Hivatal szervezi az általa kijelölt helyszínen.
- A verseny végeredményét az első és második fordulós feladatlap, a pályamunka és a döntő forduló pontszámának összesítése alapján kialakult sorrend adja. Pontazonosság esetén sorrendben az első és második forduló összesített pontszáma (második forduló utáni eredmény), majd az első forduló eredménye határozza meg a helyezést.